

Bomenregistratie met programma 'OpStand - Bomeninspectie'

Ir. R.F. May

*De Groene Ruimte, bureau voor ecologisch onderzoek en beheerplanning
Postbus 400, 6700 AK Wageningen, telefoon (0317) 42 39 69*

Om bomen in optimale conditie te houden en (potentieel) gevaarlijke situaties tijdig op te sporen is een goede boomregistratie en -inspectie essentieel. Binnenkort wordt daarvoor het door De Groene Ruimte en Buiting & van der Molen speciaal ontwikkelde programma OpStand - Bomeninspectie op de markt gebracht.

Bezorgd om uw bomen

Als boombeheerder besteedt u de uiterste zorg aan 'uw' bomen. Want bomen zijn sterk bepalend voor onze leefomgeving. Een boom wordt dan ook niet 'zomaar ergens' geplant, maar op basis van een bewuste keuze. Jarenlang is begeleiding en verzorging nodig om die boom goed te laten opgroeien. Begeleiding en verzorging zijn echter ook nodig om gevaarlijke situaties en schade te voorkomen. Het regelmatig en systematisch uitvoeren van onderhoud en controle op uitwendig zichtbare gebreken is in dat kader essentieel, zodat u tijdig actie kunt ondernemen. Een regelmatige en systematische boomcontrole is echter ook juridisch van belang: als een van uw bomen betrokken is bij een schadegeval, dan dient

u om claims te kunnen weerspreken onder andere te kunnen aantonen dat is voldaan aan de zorgplicht.

Zorgplicht, zorg of plicht?

Indien er door het afbreken van een tak of het omvallen van een hele boom persoonlijk letsel of materiële schade is opgetreden, dan is de beheerder van de betreffende boom aansprakelijk voor de veroorzaakte schade. Tegenwoordig worden geleden schades eerder verhaald op de boombeheerder en worden de claims hoger. Duidelijk mag zijn dat dit niet hoeft te leiden tot het kappen van alle bomen om elke vorm van schade te voorkomen. Deze aansprakelijkheid kan worden afgewenteld als de boombeheerder aan kan tonen voldoende zorg aan de betreffende boom te hebben besteed. Onder voldoende zorg wordt hierbij verstaan het reguliere onderhoudsbeheer, het inspecteren van bomen op uitwendig zichtbare gebreken en het verhelpen van deze gebreken.

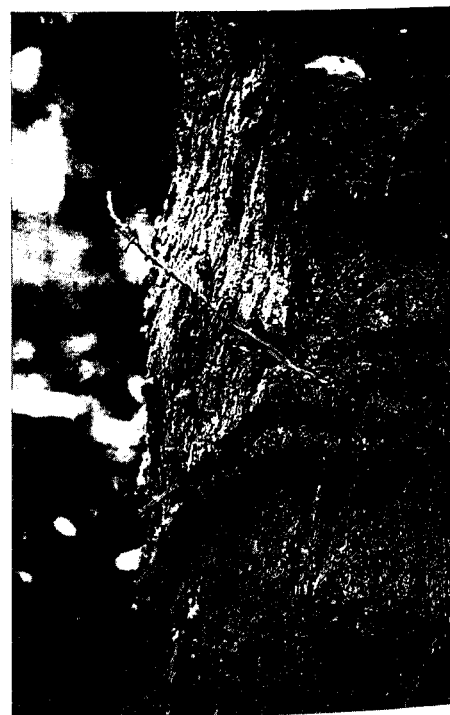
Boomcontrole, vallen of vellen?

Om te kunnen voldoen aan de zorgplicht, dient het bomenbestand periodiek geïnspecteerd te worden. De inspectie zal, om de mate van gebreken goed te kunnen vaststellen, in de tweede helft van het groeiseizoen

plaats moeten vinden (augustus - september). In deze periode zijn het blad en de groeischeuten volledig ontwikkeld en is er normaliter geen sprake van herfstverkleuring. Bij de inspectie zal de boom rondom gecontroleerd moeten worden op zichtbare gebreken. Juridisch gezien is het van belang dat de inspectie wordt uitgevoerd door iemand die aantoonbaar deskundig is op dit gebied. Indien onduidelijkheid bestaat omtrent de mate van gevaarstelling dan dient altijd nader onderzoek te worden uitgevoerd door een boomspecialist (erkend boomtaxateur).

Figuur 1 – Zowel de registratie als de inspectie kunnen worden uitgevoerd met een veldcomputer.

Figuur 2 – Schade, zoals dit ingegroeide prikkeldraad, is reden tot actie.

OpStand - Bomeninspectie

OpStand - Bomeninspectie is ontwikkeld voor elke boombeheerder die een systematische en regelmatige controle van zijn bomen wil (laten) uitvoeren, met als doel de bomen in optimale conditie te houden en mede

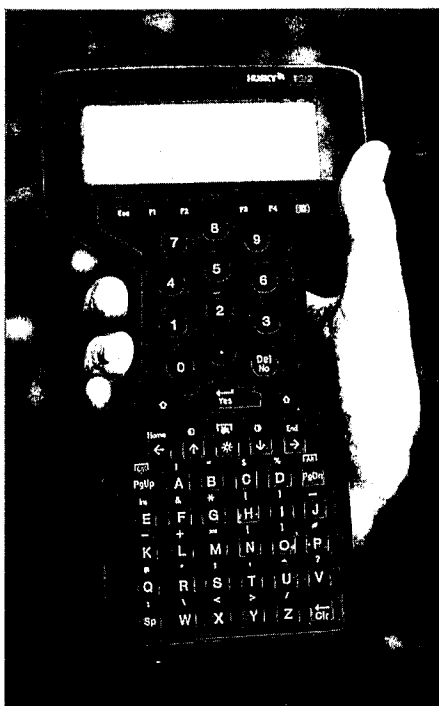
daardoor gevaarlijke situaties te voorkomen dan wel zo spoedig mogelijk te signaleren. In de praktijk zullen vooral de beheerders van laan- en wegbeplantingen en van bomen in en nabij openbaar toegankelijke gebieden profijt hebben van het programma. OpStand - Bomeninspectie is ontwikkeld door zoveel mogelijk vanuit de boombeheerder, u dus, te redeneren. Zowel wat het soort vragen betreft als de manier waarop de gegevens opgenomen en verwerkt worden. Het programma bestaat uit een veldmodule en een bureaumodule en omvat een registratie- en een inspectie-routine.

Veldmodule

De veldmodule is ontwikkeld voor een Husky-veldcomputer, maar draait op alle DOS-machines (DOS-versie 3.3 of hoger). U kunt het dus ook installeren op uw laptop en op uw PC op kantoor of thuis. Met de registratie-routine worden per boom gegevens opgenomen. Zo wordt de geschiedenis

```

==HOOFDMENU =====Opn.:~may=====
1 - Registratie
2 - Inspectie
3 - Planning
4 - Bestandsbeheer
5 - Systeembeheer
0 - Einde opstand
  
```


van de bomen vastgelegd. Er worden verschillende boom- en omgevingsgegevens verzameld per boom. U kunt daarbij denken aan boomsoort, plantjaar en locatie. Het vastleggen van de registratiegegevens gebeurt eenmalig. Deze gegevens worden alleen bij uitzondering aangepast. Bijvoorbeeld als een boom door een stedelijke uitbreiding in een woonwijk komt te staan in plaats van langs een secundaire weg. Met de inspectie-routine van OpStand - Bomeninspectie worden periodiek, bijvoorbeeld elk jaar, gegevens opgenomen over de conditie van de bomen. Tijdens de inspectie wordt de boom beoordeeld op een set kenmerken, die inzicht geven in de conditie van de boom. De op te nemen gegevens zijn ingedeeld in gegevens over de kroon (bijv. bladbezetting), de stam (bijv. holtes), en de takken (bijv. plakoksel). Aan de hand van de inspectiegegevens worden ter plekke, deels door het programma, deels door uzelf, de gevaarstelling en de noodzaak tot beheer of specifieke maatregelen bepaald. Na de inspectie uitgevoerd te hebben, heeft de boombeheerder inzicht in de kwaliteit van het bomenbestand en welk beheer uitgevoerd moet worden.

Bureaumodule

De bureaumodule is ontwikkeld voor de doorsnee bureau-PC. Hiermee kunnen gegevens tussen veldcomputer en PC worden uitgewisseld. De module is gericht op het plannen van de registratie en de inspectie. Door middel van het maken van overzichten uit het bomenbestand kan de boombeheerder de taakstelling voor een bepaalde periode vaststellen. Er kunnen voor de beheerder relevante overzichten worden uitgedraaid: zowel totaal-overzichten als gegevens van een bepaalde boom. Tevens kunnen de registratiegegevens en de resultaten uit de inspectie gebruikt worden als basis voor het plannen van het uit te voeren beheer.

Figuur 3 – OpStand - Bomeninspectie werkt met ieder type computer (DOS-versie 3.3 of hoger), zoals deze Husky veldcomputer.

Figuur 4 – Voor deze berk is het reeds te laat: een gevaar voor weggebruikers.

OpStand -Bomeninspectie, uw voordeel!

Het programma OpStand - Bomeninspectie geeft de boombeheerder een eenvoudig te hanteren en doeltreffend hulpmiddel voor de regelmatige en systematische controle van uw bomenbestand. Er bestaat een directe koppeling tussen het bomenbestand (de registratie-routine) en de inspectie-gegevens (de inspectie-routine). De registratie en inspectie sluiten hierdoor strak op elkaar aan, en vormen samen zo een volledig pakket voor de boombeheerder. De registratie en inspectie vinden plaats aan de hand van standaard procedures. Hierdoor zijn de gegevens eenduidig en altijd reproduceerbaar. Doordat iedere boom zeer consequent geïnspecteerd wordt en er een directe koppeling bestaat tussen de opgenomen gegevens en een beheer-voorstel, zal gericht beheer kunnen worden. Uiteindelijk leidt dat tot een doelmatig en efficiënt, en daardoor ook een budgettair optimaal, beheer. @